

in upp í ein krók og spyrra, hvi hann einki ger við hetta ... NU!)

Millum journalistar er tað vanligt at útrópa seg til at vera 4. statsvaldið, t.v.s. tað fjórða umframt lóggevandi, útinnandi og dømandi valdi. Í hesum liggur, at fjølmíðlarnir hava sum uppgávu at síggja til at halda lótingsmonnum og serliga landsstýris- og embætismonnum í oyruni. Kritiskur journalistikkur er lykkaður.

"Dan torir!"

Her er tað Oyggjatiðindi koma inn í myndina. Oyggjatiðindi hava sett sær fyrri at finna út, hvat "teir stóru" havast at og at taka tað fram í ljósið, tá ið tann minni menti verður reyrendur. Tað er alla æru vert. Eftir minari meting eru Oyggjatiðindi eitt symptom uppá mangulin hjá hinum fjølmíðlum, serliga bløðum. Á Oyggjatiðindum er ein blaðmaður, ið stendur fyrri hesum, ið skal eittast at vera kritiskur journalistikkur. Journalistikkurin bestendur í at lofta øllum teimum, sum vanda sær til blaðið og siga at tey hava verið fyrri órætti og at lova teimum, at tað er alla æru vert. Eina feita yvirskrift og so hokus pokus ... kritiskur journalistikkur!

Treyðugt so, okkurt er um tað ... kanska, viðhvørt. Og upplivingin hjá fólki er, at Dan er óforur, torir har hini bløðini tuga. Vansin er eyðsýndur. Hetta hevur einki við kritiskt research at gera! Tað er ikki Dan, sum er uppsøkjandi. Tað eru hini, ið uppsøkja Dan, tí tey vita, at hann tekur upp alt, ið snýr seg um "tann litla ímóti tí stóra". Her eru tað offrin ella tey, ið kenna seg sum offur - ið kritikkleyst sleppa at siga sína søgu. Og Oyggjatiðindi hava onga vissu fyrri, at tey ikki sjálvi eru offur fyrri áhugamálinum hjá "ofrinum", sum kemur til blaðið! At blaðið verður brúkt, snøgt sagt. Tíverri er slíkur bombastiskur »tann stóri ímóti tí litla«-journalistikkur ikki fremjandi fyrri fólkaræðið. Heldur enn at gerast politiskt aktivur, so setist lesarin upp afturá og staðfestir passivt, at hetta ella hatta bakbeistið hevði gott av at fáa eina skorfleingju.

Ein spurningur um prioritering

Sjálvandi er hetta vánaligur journalistikkur, men tað er ikki mitt poeng. Mitt poeng er, at fólk keypa ella lesa Oyggjatiðindi, tí har finna tey - í eini avbronglaðu útgávu - tað, tey sakna í hinum fjølmíðlum, bløðum og serliga. Og hvi finna tey ikki slíkt har? Tí hini bløðini, bløðini, og serliga kanska loftmíðlarnir, seta sera stór krøv til, at keldan er álitandi; tað krevur tíð, nógv tíð. Og hon er til. Tí tíðin er

endaleys. Tað avgerandi er, um bløðini velja at seta tíð av til júst hetta endamálið. Tað gera tey ikki sum er. Tað áttu tey at gjørt. Herfyri avdúkaði Sjónvarp Føroya eitt skjal fyrri og annað eftir úr donsku fyrisitingini viðvíkjandi Føroyum. Á skíggjan var eisini komið eitt nýtt navn at standa. Vit hoyrdu (so at siga) ongantið røddina á hesum nýggja persóni. Hann hevði eina uppgávu: At leita fram skjøl og upplýsingar! Tað ber til ... fyrri tann sum tekur kritiskt research fram um okkurt annað, yvirkyrdar hundar ella niðurtiknar ki-oskir t.d.; tá ið eg hugsi afturá, so hevur tað altíð verið meir og minni tilvild uppá (og ikki eitt úrslit av prioritering), tá ið tað hevur eydnast at skapa journalistikk, sum man sjálvur hevur verið fegin um!

Og eg ivist onga løtu í, at tað fer at lona seg aftur í seinna endan. Fólk hava áhuga fyrri slíkum, um tað verður gjørt av einlistum. Arabo-sagan vísir tað. Og Arabo-sagan vísir eisini, at tað ber til at skriva kritiskum journalistikk í einum lítum samfelag, um journalistar og offur eru nóg professionel. Tí hvat segði Arabo? Jú, hann var frát-ørrur, - ikki bara ringdi út, men kom út og spurdi, hvat eg billaði mær inn o.s.frv. Men hann hevði ikki góð kort á hondini, hann visti, at eg hevði langa endan. Tá ið hann hevði lurtat og summat seg, so segði hann bart út, at tað journalistiskt var í finasta lagi, sum eg hevði greitt úr hondum.

Tá ið alt kom til alt, so var tað ikki tað, alto at eg hevði skrivað hetta og tað eg hevði skrivað. Tað var meiri hetta, at tá ið Sosialurin nú endiliga skrivaði okkurt um Javnaðarflokkinn, so var tað negativt ...

Lesararnir biða!

Socialurin hevur í árávis bari fyrri sínum image sum óheft tíðindablað (innblandingin frá politikkarum er nógv minni enn fólk helst heldur, kann eg vátta). Tað er trupult at sleppa burturúr, og spurningurin er, um tað slepst púra burturúr image-bindingini til Javnaðarflokkinn. Men tað slepst langt, tí javnaðarpolitikkarir hava langt síðani sáttast við tankan um, at floksblaðið, tað er ein farin tíð; teir eru eingin forðing fyrri eina menning av ein um kritiskum blað uttan so at blaðið sjálvt letur seg tøla. Kring landið sita lesarar, ið hungra eftir teirri relevantu, væl undirfygdu og væl skrivaðu søguni. Verða kretirnir settar av til tess, og verður arbeiddi gjørt av einlistum, so kann tað verða so kritiskt sum tað sjálvt vil! Tað góða handverkið verður altíð vint, eisini av teimum, sum tað gongur útyvir!

Sosialurin hevur gingið í arv millum systkinini

Tað er ikki so lítið, fyra systkin við eftirnavninum Holm, í Porkeri, hava fingið í lummapengum burturúr at ganga hús úr húsi at selja Sosialin

ÁKI BERTHOLDSEN

Í Porkeri kenna øll systkinini Tórun, Elnar, Haldóra og Barbaru Holm. Ikki tí Porkeri er lítil bygd, so tað er ikki so lægt, at øll kenna hvønn annan.

Men hear fyra „Holmararnir“ kenna porkeringar serliga væl.

Tí tey hava nú í nógv ár verið trúgvir gestir í mongum húsum í Porkeri, og tað fleiri ferðir um vikuna. Fyrst var tað Tórun, síðani eitt stutt skifti, Elnar og Haldóra. Men nú í heili 11 ár hevur tað verið Barbara.

Tey eru fyra av teimum mongu børnum, sum næstan í hvørjari bygd í Føroyum, trúliga ganga hús úr húsi og selja Sosialin.

Hesi børnini eru ein hornasteinur undir blaðnum, tí tað eru ikki fá eintøk av Sosialinum, sum skifta eigarar ígjøgnum tey.

Men nakað fyrri nakað og hinvegin hava børnini fingið eitt gott og kærkomið iskoyti til lummapengarnar.

Í 18 ár

Uttan at taka nakað frá nøkrum, munnu systkini Holm í Porkeri vera í millum tey, sum hava roynst Sosialinum trúgvast.

Tí nú eru tað heili 18 ár síðani, at Sosialurin kom í teirra hús á fyrsta sinni.

— Tá var tað onkur annar, sum gekk hús úr húsi í Porkeri og seldi Sosialin.

Men oftani tá ið tey ikki tíndu, bóðu tey Tórun, sum var elst, ganga fyrri seg.

Barbara Holm, 11, hevur gingið hús úr húsi í Porkeri í 11 ár og selt Sosialin. Vinkonan Súanna, 18, er nokk so ofta við henni. Barbara er fjórða systkini sum hevur „arvað“ Sosialin. Tilsamans hava tær selt Sosialin í 18 ár.

Og tað var skjótt at Tórun, sum tá var sjev-átta ár, varð biðin um at yvirtaka blaðið heilt.

Tórun seldi so blaðið í nokkur ár.

Men tibatv átta hon eina yngri systir, Barbaru, sum eisini tíndi væl, og tað var skjótt, at Barbara fór at loysa systirina av.

Tá ið Tórun legði frá sær, tóku miðlingarsystkini; Haldóra og Elnar yvirtaka skifti.

Men sum fráleið bleiv tað oftari og oftari, at Barbara skuldi avloysa og frá tí at hon var seks ár, hevur tað verið hon, sum burturav hevur verið álitið.

Nú er Barbara 17 ár, og sostatt hevur hon gingið hús úr húsi og selt Sosialin í heili 11 ár.

Nú er Tórun er langt síðani farin heiman úr, hon er nú á læraraskúla niðri.

Haldóra er eisini niðri, har hon arbeirir og Elnar verður liðugur í studentaskúla í Vági í summar.

Hava tímað væl

Yvirhøvur hava tey tímað væl at selja Sosialin. Og hóast hugurin onkran dagin ikki hevur verið av tí besta, hava tey altíð mannað seg upp fara kortini.

— Høvdu vit ikki tímað, høvdu vit ikki havt blaðið

so leingi, siga tey.

Men tað skerst ikki burtur, at eftir so langa tíð, hevur tankin onkuntíð verið frammi um at gevast.

Men fyribils er tað ongan tíð blivið til meiri enn at tankin er farin upp í ovastu hædd at vanda, so er hon farin at hugsa um lummapengarnar og hildið, at hon skuldi royna eina tíð afturat.

Børnini í Porkeri fara til Vágs at ganga í skúla, tá ið tey skulu í 8. flokk, og tað var serliga tá, Barbara helt, at nú var hon ov vaksin at ganga runt og selja Sosialin.

Men heldur ikki tá fekk hon seg ikki til at gevast.

Eftir summarferiuna verður aftur eitt stórt umskifti í skúlaskepinum hjá Barbaru: Tá fer hon til Vágs í studentaskúla og nú hevur tankin um at gevast við Sosialinum aftur trokað seg fram.

Men endalig avgerð er ikki tikin.

Og gevst hon, er í hvussu so er eingin yngri har í húsinum at taka yvir...

Tvær ferð, fleiri ferð...

Tá ið tey finga Sosialin, fyrstu ferð at selja fyrri 18 árum síðani, kom hann út tvær ferðir um vikuna, so tað var yvirkomiligt at ganga runt við honum.

Men so fór hann at koma út triggjar ferðir og tað fall ikki í góða jørð hjá Barbaru.

Tí tað helt hon verða ov mikið.

Nú kemur hann út fimm ferðir um vikuna og tað hevur verið enn og verri hjá henni.

Hon heldur, at tað er nakað bundið at ganga bygdina runt fimm dagar um vikuna, so hon selur tí blaðið triggjar dagar um vikuna.

Teir báðar „nýggju“ dagarnir, mikudag og friggjadag leggur hon burtur ímillum.

Barbara sigur, at serliga leygardagsblaðið gongur heilt væl.

Yvirhøvur dáma fólk blaðið væl leygardagar.

Ikki so lítið

Har í húsinum hava tey verið fegin um at havt Sosialin, tí hann hevur verið eitt gott iskoyti til lummapengarnar.

Tað er ikki so lítið, tey hava fingið burturúr øll hesi árin.

Pengarnar hava tey dugað væl at lagt til síðis tí okkurt ávíst, tey hava viljað havt. t.d. klæðir og ymiskt annað.